

Les paradoxes de la història

GONZÁLEZ, Arnau; BOU, Gisela.
Pròleg d'Anna Sellés.

La creació del mite Lluís Companys. El 6 d'octubre de 1934 i la defensa de Companys per Ossorio y Gallardo.

Ed. Base.
Barcelona, 2007.
452 pàgines.

El subgènere històric de cròniques de tribunals no sol tenir gaire tradició autòctona. A diferència d'altres historiografies, són rars els llibres on els processos jurídics generin literatura. Amb Companys cal fer una excepció. Si bé la paròdia judicial que va permetre el seu assassinat ha motivat diverses obres i una recreació cinematogràfica, el judici al qual fou sotmès per la seva actuació el 6 d'octubre no ha gaudit de tanta atenció.

Companys i controvèrsia històrica són termes indissociables. Les seves accions el 14 d'abril del 1931, el 19 de juliol del 1936 o el maig de 1937 generen polèmiques i interpretacions radicalment oposades. Tanmateix, si hi ha un episodi especialment difícil d'explicar és el del 6 d'octubre. Proclama independentista? Intent per salvar la República espanyola? Resposta a les pressions internes de sectors del seu partit? No hi ha consens historiogràfic, i difícilment n'hi haurà. El més recomanable en aquestes circumstàncies és consultar el més detalladament possible les dades con-

cretes, tenint en compte l'especial conjuntura del moment. I això és el que fan en aquest llibre dos joves, l'historiador Arnau González (1980) i la jurista Gisela Bou (1979), que reconstrueixen el judici contra Companys instruït pel Tribunal de (poques) Garanties Constitucionals, precedent històric de l'actual Tribunal Constitucional i amb el qual comparteix una notòria manca de neutralitat ideològica i independència política, així com l'aversion respecte de voluntats autonomistes.

La història és plena de paradoxes. La primera, la defensa de Companys per part d'un prestigiós jurista conservador, catòlic i liberal a la britànica, el madrileny Ossorio y Gallardo, antítesi política i personal del president català, i amb el qual, no obstant això, l'unia una profunda amistat i mútua admiració. La reconstrucció del judici, amb l'argumentari públic i el joc brut en què la República es degradà durant el Bienni Negre ofereix llum en una regió plena

d'ombres on sovint s'embossquen els revisionistes actuals. Gran treball que esdevé una mostra del viver de talents emergents a la facultat universitària catalana.

Xavier Díez

Tres centenaris, una docència

Diversos autors.
100 anys de La Salle Girona, 1905-2005.
La Salle Girona. Girona, 2006.
232 pàgines.

Diversos autors.
La Salle, 125 anys a Cassà.
Sant Josep (1881-2006).
Fundació Patronat Escoles Cristianes La Salle Cassà. Cassà de la Selva, .
131 pàgines.

VILAR MASSÓ, Albert.
Centenari de La Salle Palamós. 1905-2005.
La Salle Palamós.. Palafrugell, 2006.
151 pàgines.

Que el temps passa de pressa és una realitat incontestable. És més, la majoria de la gent no posaria en dubte que falta temps per gaudir de la vida. Per això, el record dels anys a l'escola, d'aquells moments en què estàvem assedegats d'aprenentatges, i no només de saber més del que ens envoltava sinó també de descobrir els nostres límits, de conèixer, d'experimentar, de trobar companys..., esdevé quasi màgic.

L'escola, com a institució, i els educadors, com l'ànima de les quatre parets que ens han envoltat a tots

en algun moment de la nostra existència, ens van proporcionar durant aquells anys especials de la nostra evolució els recursos suficients per escollir quina era la vida que volíem viure.

Un cop finalitzada la lectura de les tres edicions dels centenaris dels col·legis La Salle de Palamós, Cassà de la Selva i Girona, queda clar que són escoles amb història i que han intentat assumir els canvis socials dels últims 30 anys amb la mateixa naturalitat amb què van començar la seva trajectòria com a escoles cristianes a les terres de Girona. Amb les presents publicacions es deixa constància de la presència dels centres a les seves respectives localitats i de la seva preeminència en l'àmbit de l'ensenyament i la pedagogia de la seva població.

Les imatges que il·lustren els llibres captiven per dos tipus de mirades: tant la del jove aprenent que espera davant de la càmera tornar a jugar amb la pilota com la dels professors amb ganes de millorar l'ensenyament i d'aportar quelcom innovador als seus alumnes.

Tot i que les tres edicions s'han realitzat amb una mateixa finalitat, cada una té la seva pròpia estructura. El llibre de La Salle de Cassà de la Selva es presenta com una crònica històrica, amb dates i fets importants per a la institució. L'edició de La Salle de Palamós destaca pel seu estil de redacció històrica, amb una doble lectura: la de la institució i la de la història

PUIGVERT, J. M. [coord.]: *Església, societat i poder a Girona*. Girona: Ajuntament de Girona / CCG, 2007, 232 p.

RIERA i SANS, Jaume: *Els poders públics i les sinagogues, segles XIII-XV*. Girona: Patronat Municipal Call de Girona, 2007, 634 p.

SAEZ i ZAFRA, Marc; SAURINA, Carme: *Estadística y epidemiología espacial*. Girona: Documenta Universitària, 2007, 138 p.

SANCHEZ, Anna: *Sant Cristòfol a Girona: Una capella, un portal i un carrer*. Girona: Museu d'Art de Girona, 2007, 94 p.

SUREDA, Marc [et al.]: *L'Església vella de Sant Vicenç (Tossa de Mar, la Selva)*. Girona / Barcelona: Universitat de Girona / Fundació Caixa Catalunya, 2007, 126 p.

VELASCO, Maria: *Diàlegs amb el mar*. Girona: Diputació de Girona, 2007, 149 p.

VICENTE i RUI, Joan; CARRERAS SIMO, Miquel; RIGALL i TORRENT, Ricard: *Universitat de Girona i territori*. Girona: Documenta Universitària / Universitat de Girona, 2007, 109 p.

VILAMARI, Bernat de [et al.] [a cura de Jaume de Puig i Oliver, Josep M. Marquès i Planagumà]: *Lletres del bisbe de Girona: Segle XIV*. Barcelona / Girona: Institut d'Estudis Catalans / Facultat de Teologia de Catalunya, 2007, 744 p.

VILLAR, Esperança; FONT-MAYOLAS, Sílvia: *Guia del pla d'acció tutorial dels estudis de desenvolupament humà a la societat de la informació i psicologia*. Girona: Documenta Universitària, 2007, 263 p.

VILLARROYA, Joan [dir.]; OLIVEIRA i CODINA, Susanna [rec. i coord.]: *Imatges, 1936-1939: La Guerra Civil al Maresme*. Girona: El Punt, 2007, 191 p.

del seu entorn i de la gent que vivia a Palamós. La publicació de La Salle de Girona barreja els dos estils anteriors: incideix en la història del centre integrat en la vida gironina i també dedica espai a resseguir els anys i fets importants del centre. Així doncs, els tres llibres aporten, d'una banda, el repàs a la història del col·legi i, de l'altra, la presència dels qui van participar d'aquesta història.

Si començàvem dient que la vida passa de pressa, també cal dir que els anys a l'escola són records vius per sempre. Són instantànies del passat que ens acompanyen en qualsevol moment de la vida. Per tant, l'edició de les tres commemoracions del centenari de La Salle, a banda de recordar-nos l'entitat, ens permet entrar, en certa manera, als records dels qui hi surten fotografiats. Per molts anys.

Marta Pi Vázquez

Dues obres,
una autora,
un eix comú

ALMAZAN, Anna.

Columna vertebral.
Sèrie Culip, 20. Llibres del Segle.
Gaiüses, 2006. 90 pàgines.

ALMAZAN, Anna.

Entorn de La infanticida.
Col·lecció Què us Diré, 27. Llibres del Segle.
Gaiüses, 2006. 100 pàgines.

Mentre em llegia i rellegia *Columna vertebral* i *Entorn de La infanticida*, d'Anna

Almazan, tenia la sensació que l'autora estava al meu costat explicant-me els seus sentiments, les seves frustracions, els seus desigs, les conclusions dels seus estudis; m'imaginava que tenia d'interlocutora l'amiga, la dona lluitadora que conec i amb qui comparteixo anhels i lluites.

Columna vertebral és un llibre de poemes on l'Anna –permeteu-me que la tracti amb aquesta proximitat– parla de l'amor i el desamor, la solitud, el dolor, la lluita per sobreviure i tirar endavant amb dignitat; i ho fa amb un llenguatge clar, precís, vital i dur, que només pot provenir d'una bona coneixedora del llenguatge i d'una dona lluitadora que està acostumada a superar els contratemps de la vida costi el que costi. Són uns poemes fets de versos àgils, musicals i agosarats que juguen amb la rima, els espais i la mètrica; versos que despullen l'autora i me la fan sentir tal com la conec: sensible, dura i rebel. Columna vertebral em transporta als moments de reflexió que hem compartit i en què ella, empenyada, se m'ha desfogat parlant de dolor, del seu estat físic i de les mil i una coses que compartim. És un llibre que, quan el comences a llegir, vas girant fulls incansablement fins a acabar-lo.

Entorn de *La infanticida* és un assaig sobre el monòleg *La infanticida*, de Víctor Català. Es tracta d'un escrit fruit de l'afany, per part d'Anna Almazan, d'estudiar les dones en la literatura i

fer-los el reconeixement que els pertoca. El volum està dividit en tres parts: l'assaig pròpiament dit, la reproducció del monòleg de Víctor Català i una guia didàctica realitzada per Gemma de Luna. El gruix de l'obra, però, és l'assaig, on l'autora desgrana minuciosament, amb un llenguatge clar i fresc, el món interior i exterior de la Nela, la protagonista del *La infanticida*, i fa un reconeixement explícit de la vida i l'obra de Víctor Català/Caterina Albert –tal com l'anomena ella–. En aquest, l'Anna aprofita per traçar un paral·lelisme entre el personatge de Nela i el de Mila, la protagonista de *Solitud* –considerada l'obra mestra de Víctor Català–. L'assaig analitza el món androcèntric on viuen els dos personatges –que és el mateix–, i en fa una comparació amb la realitat actual, que, de fet, ha canviat en la forma, però no en el fons. Al mateix temps, analitza tot el simbolisme del monòleg: la falç, la mola, el pare, etc. És la simbologia d'una societat patriarcal, evidentment diferent de la nostra, però absolutament vigent. La identificació de l'autora tant amb Caterina Albert com amb Nela i Mila fa que Entorn de *La infanticida* sigui una obra àgil i plena de vitalitat de la qual recomano una lectura acurada.

Elisenda Romeu